

Odsek za medijske studije, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Poziv za prijavu na konferenciju

22. maj 2020, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Medijski pluralizam u onlajn okruženju: perspektive korisnika, novinara i medija

Medijski pluralizam predstavlja obavezu svake demokratski uređene države i od stepena njegove ispunjenosti zavisi kvalitet društvenog komuniciranja i ostvarivanje uloge medija u interesu javnosti. Međutim, rezultati istraživanja procene različitih indikatora za medijski pluralizam godinama unazad pokazuju da je velika većina evropskih zemalja podložna srednjem, pa čak i velikom riziku kada su u pitanju sloboda izražavanja, pravo na informisanje, nezavisnost regulatora, pristup internetu, transparentnost i koncentracija medijskog vlasništva, kao i stepen politizacije medijskih sistema. Zbog toga je Evropski parlament 2018. godine pozvao Evropsku komisiju i ostala tela Evropske unije da podrže praćenje medijskog pluralizma kao i da uspostave godišnji mehanizam za procenu rizika ne samo u državama članicama, nego i u zemljama kandidatkinjama čiji rezultati bi trebalo da imaju uticaj i na napredak u procesu pregovora.

Takođe, pozvali su sve države i da pojačaju svoje napore kako bi se ojačala medijska pismenost i promovisale inicijative u pogledu osposobljavanja i obrazovanja među svim građanima, nastavnicima, civilnim sektorom i novinarima putem formalnog i neformalnog obrazovanja iz perspektive celoživotnog učenja, imajući u vidu da je medijska pismenost ključna demokratska veština kojom se osnažuju građani.

Danas svedočimo problemima sa zloupotrebom javnog finansiranja, koje bi trebalo da služi zaštiti i promociji pluralističkih, nezavisnih i slobodnih medija u službi demokratskog društva, uključujući nezavisnost i održivost javnih medija, medija zajednice i lokalnih medija, koji su ključni za garantovanje osnovnog prava na slobodu izražavanja i informacije.

Prava na slobodu izražavanja i slobodu mišljenja osnovna su ljudska prava, a sloboda, pluralizam i nezavisnost medija imaju važnu ulogu u demokratskom društvu, između ostalog i zbog svoje uloge u kontroli vlade i državnih vlasti. Tim pre što na delu vidimo pokušaje vlada da učutkaju kritičke medije i unište slobodu medija i medijski pluralizam, između ostalog koristeći se i "sophisticiranim" načinima, kao što su na primer slučajevi u kojima članovi vlada i njihovi prijatelji kupuju komercijalne medijske kuće i prisvajaju javne medije kako bi služili stranačkim interesima.

Danas je potrebno da raditi na suzbijanju monopolističkih grupacija, kako bi se garantovalo slobodno tržišno takmičenje i urednička raznolikost. S tim u vezi, kao zahtev

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za medijske studije

www.ff.uns.ac.rs

vremena se postavlja donošenje i sprovođenje propisa o vlasništvu nad medijima, kako bi se izbegla horizontalna koncentracija vlasništva.

Danas se insistira na zahtevima da se obezbedi univerzalan pristup internetu, kao osnovno ljudsko pravo. Ali, digitalno okruženje stvorilo je i nove izazove po bezbednost građana. Zato je potrebno da se obezbedi potpuna transparentnost kada privatna preduzeća i vlade koriste algoritme, veštačku inteligenciju i automatizovano donošenje odluka, da ne bi dolazilo do proizvoljnog blokiranja, filtriranja i uklanjanja internetskog sadržaja, kao i uvođenja cenzure. Istovremeno ne treba izgubiti iz vida da slobodan pristup informacijama podrazumeva zaštitu ličnih podataka koje građani ostavljaju na internetu. Svaki pojedinac ima pravo da odlučuje o sudbini svojih ličnih podataka na internetu.

Novo digitalno okruženje je pogoršalo problem širenja dezinformacija odnosno takozvanih lažnih vesti. Istovremeno, pojam "lažne vesti" se često koristi u svrhe narušavanja poverenja javnosti u medije ili diskreditacije i kriminalizacije kritičkih mišljenja. Takođe, svedočimo i širenju neproverenih ili neistinitih informacija isključivo u svrhu povećanja internetskog saobraćaja, poput "klikbejta" (clickbait). Uloga izdavača medija u istraživačkom, profesionalnom i nezavisnom novinarstvu i njihovo ulaganje u tu vrstu novinarstva ključni su za borbu protiv širenja "lažnih vesti" i senzacionalizma.

Ne sme se izgubiti iz vida ni činjenica da medijski pluralizam podrazumeva i pristup medijima od strane manjina, lokalnih i regionalnih zajednica, žena, osoba s invaliditetom i ostalih ranjivih društvenih grupa.

S tim u vezi, Evropski parlament je 2018. godine doneo preporuku o donošenju Evropske povelje o internetskim pravima, uzimajući u obzir najbolje prakse iz država članica.

Imajući u vidu problematiku aktuelnog konteksta cilj konferencije je da se različitim istraživačkim perspektivama o stepenu zastupljenosti medijskog pluralizma u zemljama regiona doprinese konstruktivnim debatama i markiranju ključnih pravaca u kojima je potrebno korigovati aktuelne medijske politike u matičnim državama.

Pozivamo vas da svojim izlaganjima doprinesete ostvarivanju ciljeva konferencije u četiri tematske celine koja se smatraju glavnim područjima rizika: osnovna zaštita slobode medija, pluralnost tržišta, politička nezavisnost i društvena inkluzija.

Predlozi koji uključuju sledeće teme posebno su dobrodošli:

- Transparentnost vlasništva nad medijima
- Krosmedijska koncentracija vlasništva nad medijima (nadzor nad proizvodnjom, zapošljavanjem, distribucijom i publikom) i zaštita konkurencije
- Praćenje i upotreba medija kao elementi procene medijskog pluralizma
- Digitalni izazovi za medijski pluralizam i raznovrsnost
- Marketinški i vlasnički uticaj na uređivačku politiku
- Dometi tradicionalnih medija (štampa, TV, radio) u onlajn okruženju, pristup internetu
- Državna regulacija finansiranja i podrška medijskom sektoru
- Nezavisan rad regulatornih i samoregulatornih tela

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za medijske studije

www.ff.uns.ac.rs

- Nezavisnost upravljanja i finansiranja javnih medijskih servisa
- Održivost lokalnih i regionalnih medija
- Uspostavljanje povoljnijeg okruženja za razvoj medija civilnog sektora
- Raznovrsnost programskih žanrova i tema o kojima se izveštava
- Ispunjenost kulturnih i informacionih potreba lokalnih zajednica
- Novinarska profesija, standardi i zaštita naročito u oblasti privatnosti, ličnih podataka, bezbednosti, osnovnih prava na slobodu izražavanja i zaštitu novinarskih izvora
- Etika novinarskog rada i odgovornosti da se pruže tačne i nepristrasne informacije građanima
- Pristup manjina medijima
- Pristup lokalnih i regionalnih zajednica medijima
- Pristup ranjivih društvenih grupa medijima
- Medijska pismenost
- Percepcija medijskog pluralizma među publikom

Proces apliciranja

Krajnji rok za slanje sažetaka radova je 1. april 2020. godine. U sažetku obima od 300 do 500 reči (uključujući reference) treba objasniti temu, ciljeve i metode istraživanja. Sažetke radova slati na adresu: dinko.gruhonjic@ff.uns.ac.rs.

Predviđeno je da bude objavljen elektronski zbornik koji će uključivati recenzirane radove sa konferencije. Radni jezici su BHCS i engleski.

Kotizacija za učešće na konferenciji iznosi 30 evra. Ručak tokom konferencije i kafa tokom pauza biće obezbeđeni od strane organizatora. Učesnici sami snose troškove puta i smeštaja.

U ime Naučnog odbora

Dinko Gruhonjić, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
Brankica Drašković, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu